

11. Metodika WCAG

Metodika Web Content Accessibility Guidelines (dále jen WCAG) je metodikou, která se zabývá přístupností webových stránek. Metodiku spravuje webové konsocium W3C. V současné době je metodika WCAG platná ve verzi WCAG 2.1. Vysvětlení a shrnutí metodiky WCAG v češtině obsahuje [metodický pokyn Ministerstva vnitra](#).

Metodika WCAG je určena pro tvůrce webu a webových aplikací a její čtení vyžaduje znalosti potřebné k tvorbě a správě webu a webových aplikací. Mají se tedy metodikou WCAG zabývat knihovníci?



Pravděpodobně tušíte, že odpověď je ano, **knihovníci by měli mít základní informace o metodice WCAG**. Není jistě nutné zacházet do přílišných podrobností, je však přinejmenším třeba vědět, co metodika WCAG je a a jakými základními problémy se zabývá.

Důležité je porozumět alespoň **základním čtyřem principům přístupného webu**, na kterých metodika stojí. Může nám to pomoci posoudit, zda ti, které jsme pověřili tvorbou a správou knihovních webů, skutečně splnili naše požadavky na přístupnost. Navíc – jak se v této příručce bude ještě několikrát opakovat – přístupnost webu je daná také tím, jak s ním zacházejí ti, kdo na web vkládají informace. I to je tedy důvodem, proč metodice věnovat pozornost.

Název metodiky *Web Content Accessibility Guidelines* lze přeložit jako *Pravidla pro přístupnost webového obsahu*. Termín *pravidla* se pro překlad termínu *guidelines* do češtiny běžně používá a je všem srozumitelný. V případě metodiky WCAG však není úplně přesný. WCAG se totiž od některých dříve používaných metodik v oblasti přístupnosti liší v tom, že přímo nedefinuje konkrétní pravidla, která přístupný web a přístupné aplikace musí splňovat.

Centrem zájmu metodiky WCAG je uživatel webu. Pravidla WCAG kladou důraz na to, že uživatel musí mít možnost web bez problémů používat, a to bez ohledu na to, jaké používá technické vybavení, zda má nějaké zdravotní problémy, jakým způsobem vnímá informace apod. Pravidla přístupnosti tedy chápeme spíše jako vodítka, která nás mají nasměrovat k přístupnosti webu. I když to nemusí být na první pohled zřejmé, právě tento přístup je velmi důležitý: Pravidla, jejichž centrem je splnění technických požadavků na přístupnost, rychle zastarávají s měnícími se technologiemi. Avšak doporučení metodiky WCAG, která jsou zaměřená na uživatele, se tak rychle měnit nebudou. Změna se většinou bude týkat pouze technického řešení, kterými lze tato doporučení naplnit.

Principy

Metodika WCAG definuje čtyři základní principy: Těmi jsou:

1. vnímatelnost;
2. ovladatelnost;
3. srozumitelnost;

4. robustnost.

Vnímatelnost v praxi znamená, že obsah stránky musí být vytvořen takovou formou, aby ji mohli vnímat všichni uživatelé, bez ohledu na nejrůznější postižení či speciální potřeby nebo bez ohledu na to, jaké používají technické vybavení či zařízení. Obsah webových stránek musí být vnímatelný pro [lidi se zrakovým postižením](#), nevidomé, lidi s poruchami barvocitu stejně tak, jako pro [lidi se sluchovým postižením](#), pro lidi, kteří mají [poruchy učení](#), [problémy s porozuměním textu](#), lidí, kteří mají nějaké [motorické poruchy](#) atd.

V některých případech může princip vnímatelnosti v praxi znamenat kupříkladu také to, že je třeba přidat přepis textu nebo titulky [k multimediálním prvkům](#) nebo že informace musí být převoditelné do textové nebo zvukové podoby. Proto je kromě jiného nutné dát pozor na správnou [sémantickou strukturu stránky](#) jako jsou názvy stránek, struktura a úroveň nadpisů, struktura seznamů aj., které jsou pro převoditelnost velmi důležité.

Ovladatelnost znamená, že uživatel může bez jakýchkoliv potíží [webovou stránku ovládat](#), tj. pohybovat se po ní, navštěvovat odkazy, spouštět akce, vyplňovat formuláře aj. Klíčová je přitom ovladatelnost stránky z klávesnice (bez použití myši), stejně tak, jako pomocí dotykového displeje, speciální klávesnice nebo jiných vstupních zařízení.¹⁾ Do oblasti ovládání však patří také srozumitelná navigace, dostatek času na práci s obsahem stránky, možnost vypnout slideshow nebo video či hudbu na pozadí, případně [nepoužívání prvků, které mohou vyvolat záchvaty](#) (např. blikající efekty nebo příliš rychle se střídající obrázky).

Srozumitelnost webu je oblastí, která se týká nejen těch, kdo web tvoří a nastavují, ale také [těch, kdo vytvářejí stránky a dokumenty a zveřejňují informace](#). Srozumitelnost předpokládá, že informace budou správně strukturované, budou prezentovány srozumitelným jazykem a způsobem, který uživatel očekává. Zahrnuje to také návodné postupy pro různé akce nebo třeba informace o chybách, kterých se má uživatel vyvarovat při práci s webem.

Robustnost znamená snahu o maximální kompatibilitu se stávajícími i budoucími technologiemi a to včetně asistivních technologií nebo mobilních zařízení.

Pravidla

Čtyřem základním principům jsou podřazena **pravidla** (guidelines). Je jich celkem 13 a slouží k upřesnění toho, na co by se tvůrci webu měli zaměřit, aby web byl skutečně přístupný uživatelům se specifickými potřebami. Nejde o výčet pravidel, na jehož základě lze web testovat. Spíše jde o rámec, který má sloužit k lepšímu porozumění kritériím úspěšnosti (viz dále) a umožnit tak ke splnění těchto kritérií využít vhodné nástroje a techniky.

Kritéria úspěšnosti - tři úrovně priority

Na rozdíl od pravidel jsou **kritéria úspěšnosti** testovatelná kritéria, kterými je možné otestovat, do jaké míry odpovídá přístupnost webu doporučením metodiky WCAG 2.1.

Kritérium úspěšnosti A *MUSÍ* být splněno, aby uživatelé, patřící do jedné nebo více skupin znevýhodněných uživatelů mohli webovou stránku vůbec používat. Tato úroveň je nejnižší a je **naprostými minimem**.

Jinými slovy, pokud stránky toto kritérium nesplňují, jsou pro některé uživatele zcela nepřístupné.

Kritérium úspěšnosti AA BY MĚLO být splněno, aby byly odstraněny nezávažnější překážky používání webu pro uživatele patřící do jedné nebo více skupin znevýhodněných uživatelů. Teprve splnění tohoto kritéria zaručí, že **uživatelé nepřijdou o důležité informace** na našem webu.

Jinými slovy, pokud stránky nesplňují kritérium úspěšnosti AA, pro některé uživatele mohou být velmi obtížně přístupné, takže mohou mít problém dostat se k některým důležitým informacím.



Metodický pokyn Ministerstva vnitra k přístupnosti předpokládá, že přístupnost webu je zaručena splněním kritérií přístupnosti A a AA.

Kritérium úspěšnosti AAA MŮŽE být splněno, aby byly **odstraněny drobné překážky přístupnosti pro uživatele** patřící do jedné nebo více skupin znevýhodněných uživatelů.

Jinými slovy, pokud stránky nesplňují kritérium úspěšnosti AAA, přístup k některým informacím může být pro uživatele nepohodlný nebo komplikovaný, ale k potřebným informacím se – byť s problémy – dostanou. Teprve splnění úrovně AAA zajistí, aby uživatelé se specifickými potřebami mohli stránky využívat, aniž by přitom narazili na komplikace, které je možné technicky odstranit.

Dostačující a doporučené techniky

Metodika WCAG 2.1 nezůstává jen u principů, pravidel a kritérií úspěšnosti, ale přináší také tzv. **dostačující a doporučené techniky**, jak přístupnost skutečně aplikovat v konkrétních případech.

Příklad: kontrast popředí a pozadí stránky v metodice WCAG 2.1

Princip

Prvním principem metodiky WCAG je **princip vnímatelnosti**, tedy požadavek, aby obsah stránky mohli vnímat všichni uživatelé bez ohledu na specifické potřeby, technické vybavení atd.



Pravidlo

V rámci principu vnímatelnosti je definováno mj. **pravidlo rozlišitelnosti**. Cílem tohoto pravidla je *usnadnit uživatelům slyšet a vidět obsah a odlišit popředí (obvykle text) od pozadí*.

Kritéria úspěšnosti

Jedním z kritérií úspěšnosti pravidla rozlišitelnosti je **kritérium minimálního kontrastu**. To stanovuje mj. minimální poměr kontrastu popředí a pozadí. Ten se liší podle úrovně:



- **pro úroveň AA** (zaručující použitelnost webové stránky bez zásadních překážek) má hodnotu 4,5:1 pro běžnou velikost textu a 3:1 pro větší text (viz též [přehled dostačujících a doporučených technik](#));
- **pro úroveň AAA** (zaručující vnímání informací na webové stránce bez jakýchkoliv překážek) má hodnotu 7:1 pro běžnou velikost textu a 4,5:1 pro větší text (viz též [přehled dostačujících a doporučených technik](#)).

Doporučené zdroje



- PAVLÍČEK, Radek. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG): seznamte se, prosím. In: *POSPEPU* [online]. 18. 2. 2019 [cit. 2020-05-02]. Dostupné z: <https://poslepu.cz/web-content-accessibility-guidelines-wcag-seznamte-se-prosim/>
- NÁPRAVNÍKOVÁ, Jana a SJEDNOCENÁ ORGANIZACE NEVIDOMÝCH A SLABOZRAKÝCH. *Metodický pokyn k zákonu č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (včetně požadavků normy EN 301 549 V2. 1.2)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor eGovernmentu, 2020 [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-pokyn-pristupnost-internetovych-stranek-a-mobilnich-aplikaci-pdf.aspx>

¹⁾

Způsobů, jak třeba lidé [s tělesným postižením](#) ovládají počítače a další techniku je celá řada, od ovládání pomocí tyčinky v ústech až po ovládání dechem či pohyby očí.

From:

<https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/> - Metodické příručky pro knihovny

Permanent link:

https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/pristupnost/metodika_wcag?rev=1600254260

Last update: 2020/09/16 13:04

